

Wycieczka nr 70
KAZIMIERZ DOLNY NAD WISŁĄ
(14.10.2018)

Region: województwo lubelskie: Kazimierski Park Krajobrazowy

Dystans: ok. 7-8 km (spacer po mieście i okolicy)

Rodzaj wycieczki: samochodowa

Stopień trudności: niski

Minimalny wiek uczestnika: 9 lat

Serdecznie witam na wycieczce krajoznawczej po ciekawym rejonie Lubelszczyzny. Tym razem postanowiłem odwiedzić bardzo znane miejsce, które jest licznie odwiedzane przez rzesze turystów, czyli **Kazimierz Dolny nad Wisłą**. Przyznam się, że w tym miasteczku ostatni raz byłem wiele lat temu, nawet dokładnie nie pamiętam kiedy. Chyba jeszcze w liceum albo nawet w szkole podstawowej. Czyli około 30 lat temu, tak więc nie wiele pamiętam z tamtej wycieczki. Przy okazji licznik moich wycieczek wybił już siedemdziesiątą wycieczkę, tak więc postanowiłem w jakiś sposób fakt ten uczcić. Stąd pomysł na **Kazimierz Dolny**.

Wyjechałem wcześniej rano, na miejsce dotarłem około 8.30 rano. Nie miałem najmniejszych problemów ze znalezieniem miejsca parkingowego, gdyż połowa października jest to już czas, kiedy coraz mniej turystów rusza się z domu. Chociaż muszę powiedzieć, że trafiłem na piękną, słoneczną pogodę i turystów było całe mnóstwo.

Ok, to tyle tytułem wstępu. Czas zacząć wycieczkę. Poniżej umieściłem krótkie opisy najważniejszych atrakcji, które koniecznie trzeba odwiedzić, przyjechawszy tutaj. Zaczerpnałem je z ogólnodostępnych źródeł internetowych, linki do nich umieściłem na końcu w/w Opisu. Zaczniemy od krótkiego przedstawienia historii tego miasteczka.

***Kazimierz Dolny nad Wisłą** – nazwa miejscowości pochodzi prawdopodobnie od imienia księcia Kazimierza Sprawiedliwego, który to przekazał siostrą norbertankom osadę zwaną Wietrzną Górą wraz z okolicznymi wsiami w końcu XII wieku. Wdzięczne za to siostry nazwały wieś imieniem Kazimierz. O rozwoju osady przesądziła dobra lokalizacja, gdyż od końca XIII w. przez Kazimierz przebiegał jeden z głównych szlaków handlowych łączących Ruś ze Śląskiem. W XIV w. wieś otrzymuje prawa miejskie, nadane przez króla Kazimierza Wielkiego. Również w XIV w. zaczęło się osadnictwo ludności żydowskiej, która na przełomie XIX i XX wieku stanowiła połowę ludności.*

Miasto rozwijało się pomyślnie dzięki Wiśle, po której odbywała się żegluga, a przede wszystkim splaw towarów, głównie zboża. Jak czytamy na stronie internetowej miasta Kazimierz ([link nr 1 na końcu Opisu](#)), w XVI wieku Kazimierz dwukrotnie spłonął. Miasto odradza się i w pierwszej połowie XVII w. był jednym z najważniejszych w Rzeczypospolitej ośrodków handlu zbożem. Samych spichlerzy nad Wisłą było ok. 60. Niestety w 1657 r. miasto zajmują Szwedzi. Od tego czasu, Kazimierz jak zresztą wiele innych miasteczek i wsi wchodzi w okres kłesk, wojen, pożarów, zarazy itd. Od wieku XVIII miasto próbuje się odbudować. Jednak dawnej pozycji już nie odzyska. Jego kres nastąpił w wyniku rozbiorów i odcięcia Gdańska od Polski.

W wyniku udziału jego mieszkańców w powstaniach: Listopadowym i Styczniowym nastąpiły represje i prześladowania mieszkańców. Po upadku Powstania Styczniowego, Kazimierz utracił prawa

miejskie w 1869 r. Odzyskał je dopiero w 1927 r. Mimo to piękne położenie i warunki naturalne powodują wzrost ruchu turystycznego a pod koniec XIX wieku Kazimierz staje się popularnym letniskiem, odwiedzanym przez mieszkańców Warszawy, Lublina i innych polskich miast.

*Warto dodać, iż z początkiem XX wieku miasto wchodzi w swój „**Wiek Sztuki**”. Zjeżdżają się do niego profesorowie i studenci uczelni artystycznych. II Wojna Światowa przyniosła znaczne zniszczenie miasta. Obecnie Kazimierz Dolny uważany jest za perłę architektury oraz mekkę artystów a także atrakcyjny ośrodek turystyczny (zdjęcie nr 1)*

Zdjęcie nr 1 - Kazimierz Dolny w całej okazałości – widok ze wzgórza Trzech Krzyży.

Miejsc parkingowych jest bardzo dużo w Kazimierzu. Jadąc od strony Dębina, bardzo duży parking znajduje się przy bulwarze nadwiślańskim. Po pozostawieniu samochodu spacerowałem się wzdłuż Wisły po urokliwym deptaku, wzdłuż którego ciągną się różnego rodzaju restauracje i bary. Poniżej krótki opis tego miejsca:

***Bulwar Nadwiślański** –to piękne i romantyczne miejsce na spacer. Można do niego dojść kilkoma ulicami prowadzącymi z Rynku np. ul. Nadwiślańską lub Senatorską. Trakt spacerowy prowadzi przez całą długość miasta. Stąd można podziwiać widok na kościół farny, zamek i basztę. Obiekty te przedstawię w dalszej części Opisu. Oprócz tego możemy zobaczyć większe lub mniejsze statki, którymi można odbyć turystyczne rejsy po Wiśle (zdjęcia nr 2,3)*

Zdjęcie nr 2 - Jeden ze statków turystycznych w Kazimierzu Dolnym.

Zdjęcie nr 3 - Kolejna pływająca atrakcja na kazimierskim deptaku nadwiślańskim

Kolejną atrakcją, zresztą jedną z głównych w Kazimierzu, do której się teraz możemy udać z nadwiślańskiego bulwaru jest **kazimierski Rynek (zdjęcie 4)**

Zdjęcie nr 4 - Rynek w Kazimierzu Dolnym wczesną, jesienną porą.

Rynek – główny punkt miasta składa się z dwóch części – starszej, położonej wyżej przy Farze i młodszej, niższej a wiele większej. Jak pisałem wcześniej, w XVI wieku Kazimierz nawiedziły dwa duże pożary, stąd zaczęły pojawiać się kamienice murowane. Po środku Rynku znajduje się Studnia,

Zdjęcie nr 5 - Symbol Kazimierza Dolnego – drewniana studnia na kazimierskim Rynku.

będąca symbolem Kazimierza (zdjęcie nr 5). Powstała w XIX wieku, była wielokrotnie remontowana i przebudowywana. W 1913 r. polski architekt Jan Koszycz-Witkiewicz stworzył studnię w obecnym

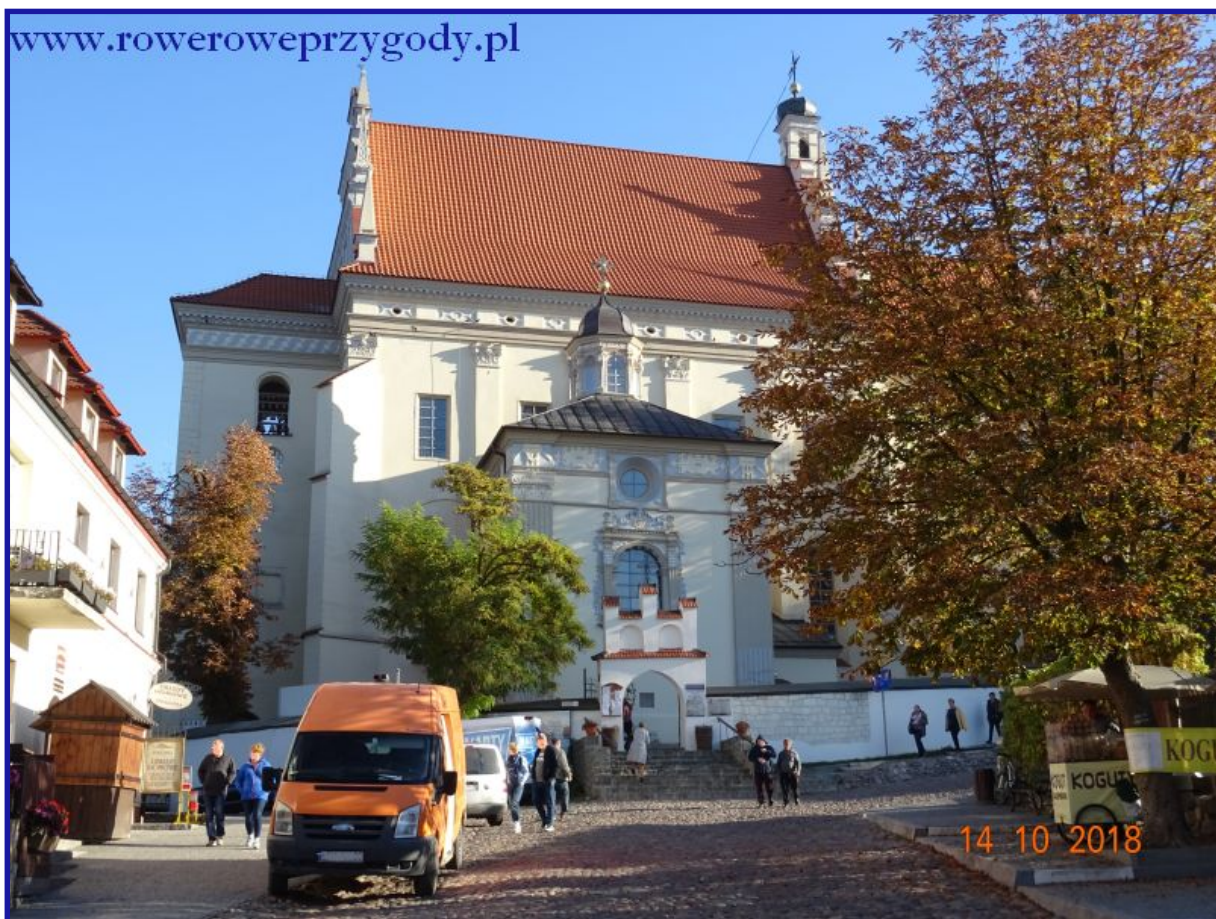
wyglądzie. W największym skrócie można napisać, iż przy Rynku znajduje się wiele ciekawych budynków np. stojące obok siebie kamienice: **pod św. Mikołajem i św. Krzysztofem** (zdjęcie nr 6). Zbudowali je a raczej przebudowali dwaj bracia: Mikołaj i Krzysztof Przybyłowie w początkach XVII wieku. Warto wspomnieć, iż obie te kamienice miały niezwykle szczęście, gdyż przetrwały prawie nieuszkodzone w obu Wojnach Światowych.

Zdjęcie nr 6 - Piękne kamienice pod św. Mikołajem i św. Krzysztofem, zbudowane w początkach XVII w.

Innym ciekawym obiektem jest **Kamienica Gdańska**, widoczna na zdjęciu nr 4 (budynek po prawej stronie), która powstała pod koniec XVIII wieku w stylu barokowym. Można przypuszczać, że górna jej część pełniła funkcję spichlerza. Na przełomie XIX i XX wieku budynek ten należał do żydowskiej rodziny **Brombergów**. Urządzano wtedy liczne przyjęcia na które zapraszano także rodziny chrześcijańskie. Obecnie w kamienicy znajdują się lokale mieszkalne i usługowe. Niestety ten jeden z ciekawszych budynków jest najbardziej zniszczony pośród kamienic na kazimierskim Rynku (**źródło tekstu – link nr 3,4,5 na końcu Opisu**).

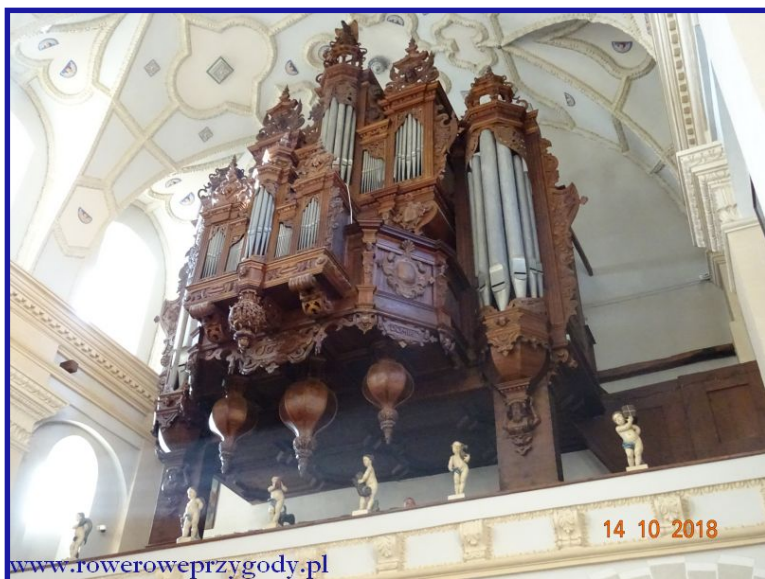
Zwiedziwszy Rynek udajemy się do kolejnej architektonicznej perełki Kazimierza Dolnego tj. do kościoła farnego pw. Jana Chrzciciela i Bartłomieja Biskupa (zdjęcie 7).

Zdjęcie nr 7 - Kazimierska Fara – kościół Jana Chrzciciela i Bartłomieja Biskupa w Kazimierzu Dolnym.

*Kościół Farny - na początku wyjaśnię co oznacza słowo "farny" lub "fara". Otóż jak podaje Wikipedia, kościołem farnym nazywa się najstarszy kościół w mieście lub główny kościół dekanatu. Fara z niemieckiego „pfarre” lub „pfarrkirche” oznacza probostwo lub parafię. Fary najczęściej budowano w pobliżu rynku. Po pożarze kościoła gotyckiego, który stał poprzednio rozpoczęto gruntowną przebudowę nowego kościoła. W latach 1610 – 1613 r. pod kierunkiem włoskiego architekta **Jakuba Balina** zbudowano nowe prezbiterium. W dalszym okresie dobudowane zostały pozostałe elementy np. w XVII w. do Fary zostały dołączone kaplice: Borkowskich, Górskich oraz Różańcowa. Warto wspomnieć, iż kazimierska Fara została zbudowana w głównej mierze w stylu: **renesansu lubelskiego**, a Kazimierz Dolny obok Lublina był najważniejszym ośrodkiem kształtującym architekturę tego nurtu.*

*Będąc w środku świątyni, koniecznie trzeba zwrócić uwagę na **organy**, pochodzące z XVII wieku, uznawane za najstarsze działające organy w Polsce (zdjęcie nr 8)*

Oprócz organów możemy również podziwiać pięknie wykonane konfesjonały oraz cenne obrazy, znajdujące się na ołtarzu (zdjęcie nr 9). Co mogę doradzić? Warto poczytać sobie nieco więcej o tej świątyni przed jej odwiedzeniem. Ja tylko zaznaczyłem najważniejsze informacje. Dodam, iż z tyłu kościoła na dużej ścianie umieszczone zostały tablice, na których uczczono polskich

Zdjęcie nr 8 - Zabytkowe XVII- wieczne organy w kościele farnym w Kazimierzu.

patriotów np. rotmistrza Witolda Pileckiego, który jest honorowym obywatelem miasta Kazimierz (źródło tekstu – link nr 6 na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 9- Wnętrze kościoła farnego – widok na prezbiterium z ołtarzem i cennymi obrazami.

Nieopodal kościoła, po drugiej stronie ulicy możemy zobaczyć budynek dawnej dzwonnicy kościelnej (zdjęcie 10). Poniżej kilka symbolicznych zdań na temat tego zabytku.

Dzwonnica przy Farze - budynek dzwonnicy został wzniesiony w 2-jej połowie XVIII wieku ale spłonął w 1853 r. Obecny budynek został odbudowany w 1886 r. i przekształcony w budynek mieszkalny. Znajduje się naprzeciwko kościoła farnego. Obecnie umieszczono w nim prywatne muzeum. Tam możemy przeczytać na stronie kazimierzdolny.pl już niedługo skończy się okres dzierżawy i budynek wróci w ręce miasta. Co powstanie w dzwonnicy? To jeszcze nie jest pewne, być może Centrum Informacji Turystycznej, zaś na piętrze być może Muzeum. Co rzeczywiście powstanie? Przekonany się

Zdjęcie nr 10- Kazimierska dzwonnica z XIX w.

w połowie przyszłego roku, kiedy zakończy się okres dzierżawy (źródło tekstu – link nr 7 na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 11- Pomnik Powstańców Styczniowych pod kazimierskim Zamkiem.

Nieopodal dzwonnicy znajduje się kolejna, jedna z głównych atrakcji Kazimierza, czyli **Zespół Zamkowy**. Ale zanim tam się udamy, warto jeszcze przejść w jedno miejsce, tuż za kościołem farnym, gdzie możemy zobaczyć pomnik, upamiętniający powstańców, biorących udział w Powstaniu Styczniowym (zdjęcie nr 11). Jak widać na zdjęciu, pomnik znajduje się nieopodal kazimierskiego Zamku.

Zwiedzwszy to miejsce, przy okazji możemy zobaczyć ładny widok na wiślaną dolinę, udajemy się na **Zamek**.

Zespół Zamkowy – to unikalny w Polsce zabytek średniowiecznej architektury obronnej. Składają się na nią: wieża oraz położony u stóp wieży, zamek (zdjęcia nr 12,13,14,15)

Budowle te zachowane przez wieki, ściągają rzesze turystów i stały się wizytówką Kazimierza Dolnego. Przed rozpoczęciem zwiedzania zamku, warto coś o nim poczytać. Zachęcam do skorzystania ze strony internetowej zabytkikazimierzdolny.pl (link na końcu Opisu). Skrótowno opisując ten unikalny zabytek należy przyjąć, iż został wzniesiony na początku XIV wieku.

Zdjęcie nr 12- Widok na zamek od strony bramy wjazdowej.

Zdjęcie nr 13- Działdziniec zamkowy.

Zdjęcie nr 14- Jedna z wystaw we wnętrzu kazimierskiego zamku.

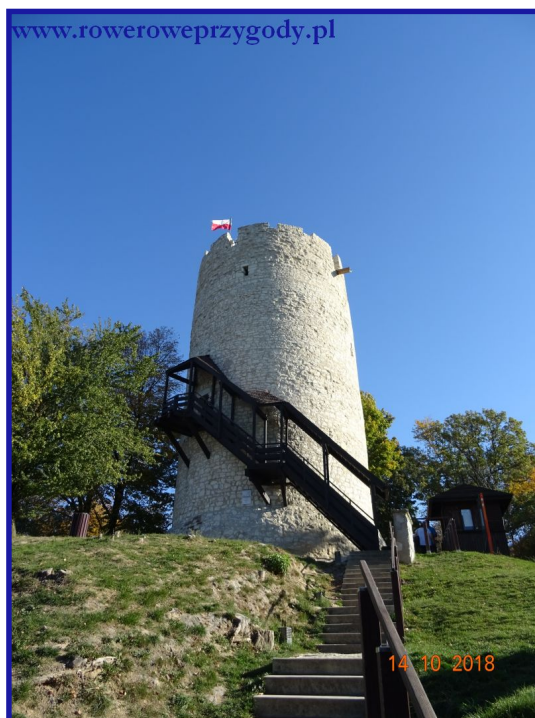

Zdjęcie nr 15- Widok z zamkowego tarasu widokowego – w tle kościół farny.

Warto wspomnieć, iż spośród trzech warowni zbudowanych na Lubelszczyźnie przez Kazimierza Wielkiego (Lublin, Wąwolnica i Kazimierz Dolny), zachowały się tylko dwie ale jedynie tylko kazimierski zamek zachował w swoich murach pozostałości jego najstarszej, średniowiecznej fazy. Jak również możemy przeczytać na wspomnianej stronie, zamek przebudowywano w kilku fazach, trwających aż do połowy XVII wieku. Po tym okresie zamek był kilkakrotnie niszczone. Dopiero w XX w. podjęto na szerszą skalę odbudowę i zabezpieczenie przed dalszym niszczeniem zarówno zamku jak i baszty.

Zwiedzając zamek w Kazimierzu mamy okazję popodziwiać piękne widoki na miasto lub teren nadwiślański (zdjęcie nr 15). Oprócz tego w dwóch pomieszczeniach udostępniono bardzo skromną wystawę m.in. starych fragmentów naczyń, znalezionych na terenie zamku.

Zwiedzwszy zamek udajemy się do wznoszącej się powyżej wieży (baszty) (zdjęcie nr 16) – jednej z najstarszych, murowanych obiektów obronnych w Polsce, będącym najdalej wysuniętym na wschód Polski obiektem tego typu. Przyjmuje się, że wieża wchodziła w skład pierwszego kazimierskiego, wybudowanego na wysokim, lessowym wzgórzu. Mogła ona pełnić funkcję strażnicy przeprawy przez Wisłę, ważnego szlaku komunikacyjnego ze Śląska, przez Wielkopolskę, Pomorze na Ruś.

Zdjęcie nr 16- Kazimierska, średniowieczna Wieża.

Brakuje historycznych źródeł, które z dużą pewnością określiłyby czas jej wybudowania. Być może jest to koniec XIII w. lub początek XIV w. Wieża została wzniesiona z lokalnego kamienia – opoki wapiennej, na planie koła o średnicy 10 m. Jej mury osiągają w dolnych partiach wieży nawet

grubość 4 m. Wznoszą się na wysokość 20 metrów. Basztę można zwiedzić. Trzeba się w tym celu wspiąć po schodach zewnętrznych do drzwi na wysokość 6 m. a następnie wejść wąskimi schodami na znajdujący się na samej górze taras widokowy, z którego widok jest zachwycający (zdjęcie nr 17). (źródła tekstu – linki nr 8,9 na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 17- Widok z kazimierskiej Baszty, poniżej Zamek.

Opuszczając zespół zamkowy, wracamy się w kierunku Rynku i zgodnie z drogowskazem, udajemy się ścieżką na Górę Trzech Krzyży - kolejny, obowiązkowy punkt, który trzeba zobaczyć, będąc w Kazimierzu

Góra Trzech Krzyży (zdjęcie nr 18)
– jest to jedna z najważniejszych atrakcji turystycznych w Kazimierzu Dolnym. W 1708 r. ustawili na tym wzniesieniu trzy drewniane krzyże, upamiętniające liczne ofiary dżumy, która spustoszyła miasteczko w czasie wojny północnej. Obecne krzyże mają wysokość 8,5 m. i 7,5 m. a każdy waży ok. 500 kg. Postawiono je w 2002 r. i zastąpiły poprzednie, postawione w 1972 r.

Zdjęcie nr 18- Góra Trzech Krzyży w Kazimierzu Dolnym.

Stojąc na szczycie wznoszącego się na wys. 90 m. mamy okazję ponownie sycić wzrok piękną panoramą (zdjęcie nr 19).

Zdjęcie nr 19 - Widok na miasto Kazimierz ze szczytu Góry Trzech Krzyży.

Dodam tylko, że krzyże stały tu o wiele wcześniej. Jak możemy przeczytać na tablicy informacyjnej przed wejściem na wzniesienie, pierwsza wzmianka o Górze Krzyżowej pochodzi z 1577 r. – prawdopodobnie było to wczesnośredniowieczne miejsce kultowe (źródło tekstu – link nr 10 na końcu Opisu).

Po odwiedzeniu Góry Trzech Krzyży, udajemy się ponownie na Rynek by następnie udać się na jego przeciwległy kraniec. Stąd mamy blisko do kolejnego zabytku Kazimierza tj. **kościół pw. Zwiastowania NMP (zdjęcie nr 20).**

***Kościół pw. Zwiastowania NMP** – kościół ten wraz z klasztorem Ojców Reformatorów zajmuje w historii Kazimierza, szczególne miejsce. Położony jest na wzgórzu nazywanym dawniej **Plebanią Górą**, obecnie nazwa nie jest używana ale biegnący przy wzgórzu wąwóz nadal nosi nazwę Plebanki. Fundatorem kościoła a właściwie skromnej kaplicy był wymieniony wcześniej*

Zdjęcie nr 20- Kościół (sanktuarium) pw. Zwiastowania NMP

*Mikołaj Przybył wraz ze swoim ojcem i szwagrem. Ważną datą był rok 1627, kiedy to do Kazimierza przybyli **reformatorzy**, którzy rozpoczęli budowę klasztoru i rozbudowę świątyni. Wraz z upływem czasu kościół dzielił z miastem wloty i upadki. Jednym z ostatnich dramatycznych okresów w historii klasztoru była Druga Wojna Światowa. W 1942 r. zakonnicy musieli opuścić klasztor a hitlerowcy urządzili w nim katownię. Swoją pierwotną funkcję pełnił jedynie przyklasztorny kościół.*

*Na murze kościoła umieszczone zostały liczne tablice, poświęcone fundatorom klasztoru i ludziom zasłużonym dla Kazimierza a także bohaterom i ofiarom tragicznych okresów naszej historii. Dodam jeszcze, że budynek klasztoru otoczono w 1-ej połowie XVIII w. wysokimi murami obronnymi z wejściem w postaci **krytych schodów**, którymi mamy okazję się przejść (**zdjęcie 21**). Zwiedzając kościół warto zwrócić uwagę na ołtarz główny, pochodzący z 1770 r. z*

obrazem Zwiastowania NMP z 1600 r. (źródła tekstu – linki nr 12,13 na końcu Opisu).

Następnym naszym celem do odwiedzenia będzie dawna **synagoga żydowska (zdjęcie nr 22)**. Znajduje się ona niedaleko kościoła pw. Zwiastowania NMP na tzw. **Małym Rynku**, gdzie przed II Wojną Światową mieściła się dzielnica żydowska, która została zrównana z ziemią po likwidacji getta w 1942 r.

Synagoga – budynek synagogi pochodzi z drugiej połowy XVII wieku i zbudowany jest z opoki wapiennej. Kryty jest łamanym gontowym dachem. Budynek synagogi został zdewastowany przez hitlerowców w 1944 r. Dopiero w 1953 r. budynek został odnowiony i zamieniony w salę kina „Wisła”, które działało aż do 2003 r.

Zdjęcie nr 22- Dawna synagoga w Kazimierzu Dolnym.

Obecnym właścicielem synagogi jest Warszawska Gmina Żydowska. W wyremontowanej Sali modlitewnej gmina organizuje wystawy, warsztaty filmowe (zdjęcie nr 23).

*W budynku znajduje się także księgarnia żydowska. Oprócz synagogi z danej dzielnicy żydowskiej pozostały nieliczne budynki drewniane w tym zabytkowe **Jatki Koszerne (zdjęcie nr 24)**. Jest to malowniczy, drewniany budynek położony w centralnej części kazimierskiego Małego Rynku. Współczesny budynek jest wierną rekonstrukcją jatek koszernych wzniesionych w*

Zdjęcie nr 23- Wystawa fotografii w budynku dawnej synagogi.

pierwszej połowie XIX wieku. Aktualnie również pełni funkcje handlowe. Mieszczą się tu galeria i bazar.

Na zakończenie tego krótkiego opisu, dodam tylko iż od kwietnia 1942 r. do marca 1943 r. około 3000

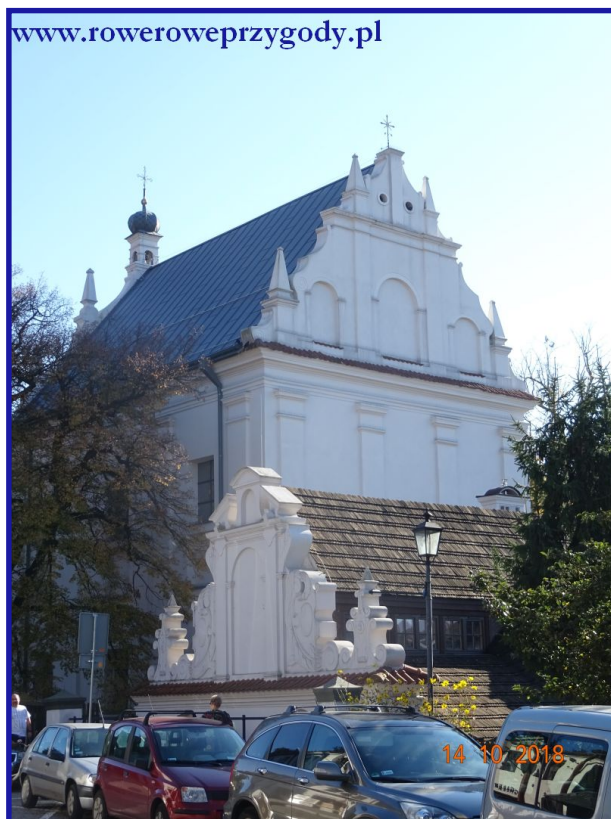

Żydów z Kazimierza Dolnego i okolic zostało zabitych przez hitlerowców a miasteczko żydowskie przestało istnieć (źródła tekstu – linki nr 14,15 na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 24- „Mały Rynek” obecnie , na dalszym planie drewniane Jatki Koszerne.

Niedaleko od synagogi znajduje się kolejny obiekt sakralny, który warto również zobaczyć. Jest to kościół pw. Św. Anny i Św. Ducha (**zdjęcie nr 25**).

***Kościół Św. Anny i Św. Ducha** - obecny kościół został zbudowany w miejscu, gdzie wcześniej stał drewniany kościółek, który w połowie XVI w. pełnił funkcję kościoła parafialnego po pożarze fary. W sąsiedztwie świątyni istniał szpital, najprawdopodobniej oba te budynki zostały przebudowane a w latach 1649-1671 zostały wymurowane. Przebudowa obiektu trwała tak długo, ponieważ przerwał ją potop szwedzki. Jak czytamy na wspomnianej już wcześniej stronie internetowej **Kazimierz-dolny.pl**, kościół św. Anny wzorowany na kościele farnym i zbudowany w stylu renesansu lubelskiego (źródło tekstu – link nr 11 na końcu Opisu).*

Zdjęcie nr 25- Zbudowany w stylu renesansu lubelskiego, kościół św. Anny i św. Ducha w Kazimierzu Dolnym.

Kazimierz Dolny oprócz zabytków architektonicznych posiada również atrakcje przyrodnicze, do których należą m.in. **wąwozy lessowe**. Jednym z nich jest wąwóz **Kwaskowa Góra** a także najczęściej odwiedzany przez turystów tj. wąwóz **Korzeniowy Dół**. Poniżej zaprezentuję oba te wąwozy. Zaczniemy od wąwozu Kwaskowa Góra. Aby do niego się dostać, trzeba przespacerować się ulicą Nadrzeczną i po przejściu około 1 km skręcić w ulicę Kwaskowa Góra.

Wąwóz Kwaskowa Góra (zdjęcie nr 26) – jest jednym z najdłuższych wąwozów „drogowych” na Lubelszczyźnie. Ma długość ok. 1,2 km. Droga w wąwozie pokonuje 75 m różnicy wysokości. Jak możemy przeczytać na tablicy informacyjnej, znajdującej się u wylotu ulicy Góra Kwaskowa, wąwóz ten rozcina garb lessowy zwany Górą Kwaskową. Wąwóz podzielony jest na trzy odcinki.

Zdjęcie nr 26- Najpiękniejszy odcinek wąwozu Kwaskowa Góra.

Bardzo malowniczy jest środkowy odcinek, w którym wysokość zboczy zwiększa się z 5-6 m. do 9-10 m. Krawędzie porasta głównie starodrzew lipowy. Co ciekawe, rozmiary wąwozu na Kwaskowej Górze świadczą o jego intensywnym użytkowaniu co najmniej kilkaset lat. Wąwóz ten rozwinął się na dawnej drodze z Kazimierza do Lublina, będącej fragmentem ważnego niegdyś szlaku z Wielkopolski na Ruś i uczęszczany był od wczesnego średniowiecza.

Dodam, iż wąwozy znajdujące się w okolicy Kazimierza należą do tzw. wąwozów lessowych, które rozwinęły się głównie w pokrywie lessowej, której grubość przekracza tu niekiedy 20 metrów. Less jest to skała szczególnie sprzyjająca rozwojowi wąwozów, gdyż pył kwarcowy jest podatny na erozję wodną w stanie wilgotnym, zaś zachowuje w stanie suchym nawet pionowe ściany.

Zmierzając do ostatniej dzisiaj atrakcji tj. wąwozu Korzeniowy Dół, mijamy jeszcze po prawej stronie ciekawostkę tj. tzw. **Starą Chatę (zdjęcie nr 27).**

Stara Chata - pochodzi z przełomu XVII i XVIII w. i należy do zabytków klasy zerowej. Znajduje się w odległości ok. 1500 m od kazimierskiego Rynku. Dokładna data budowy Starej Chaty nie jest znana,

przypuszcza się, że może to być 1700 r. Służyła on jako schronisko w pobliżu istniejących tu 200 pszczelich uli. Obecni właściciele umożliwiają zwiedzenie Starej Chaty. Co ciekawe, na stronie proszewycieczki.wordpress.com możemy przeczytać, że ze Starej Chaty korzystają nowożeńcy i podobno nie zgłaszają reklamacji (źródła tekstu – linki nr 16,17 na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 27- Zbudowana kilka wieków temu Stara Chata k/Kazimierza.

I przed nami ostatnia atrakcja, jedna z najważniejszych w Kazimierzu, licznie odwiedzana przez turystów. Jest to wąwóz **Korzeniowy Dół (zdjęcia nr 28,29).**

*Wąwóz Korzeniowy Dół – uważany jest za najpiękniejszy z kazimierskich wąwozów. Właściwie nie jest do końca wąwozem, lecz **głębocznicą**. Jest to forma przypominająca wąwóz naturalny, ale powstanie zawdzięcza działalności człowieka. Poprowadził on drogi po nachylonych zboczach dolin, co doprowadziło do spływu wód opadowych i roztopowych przez pokrywę lessową.*

Zdjęcie nr 28- Wąwóz Korzeniowy Dół – końcowy fragment

Przez wąwóz **Korzeniowy Dół** przebiega ścieżka dydaktyczna. Najbardziej malowniczy jest ok. 200

metrowy odcinek środkowy. Głębokość wąwozu wzrasta tu do 5-8 metrów. Krawędzie wąwozu porasta starodrzew dębowo-lipowo-grabowy. W niektórych miejscach korzenie zwisają ze ścian wąwozu. Podpierają je niby kolumny. Stąd również nazwa wąwozu (źródło tekstu – link nr 18 na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 29- Atrakcja wąwozu Korzeniowy Dół – odsłonięte korzenie drzew.

Opuszczając wąwóz Korzeniowy Dół, wychodzimy pośród zabudowań mieszkalnych w miejscowości **Góry**, wsi położonej na skraju **Kazimierza**. Stąd drogą asfaltową pośród częściowo zabudowań częściowo pośród pól i łąk wracamy do miasta. Do Rynku trafimy, przechodząc znaną nam już ulicą Góry.

Dzisiejsza wycieczka dobiega końca. Na zakończenie postanowiłem trochę pospacerować po nadwiślańskim deptaku, gdzie mimo, jesiennej pory spacerowało bardzo dużo turystów.

Prawdę powiedziawszy to żegnałem Kazimierz Dolny z dużym niedosytem ale jednocześnie postanowieniem, że następną wycieczkę również odbędę w te okolice. To tyle jeśli chodzi o dzisiejszą wycieczkę, nie pozostaje mi nic innego jak zaprosić do Kazimierza Dolnego, w którym każdy znajdzie coś dla siebie.

Uwagi, komentarze lub inne spostrzeżenia, którymi chcielibyście się podzielić, proszę kierować na: roweroweprzygody@gmail.com

Życzę dobrej pogody i dużo wrażeń z wycieczki...

Darek Jedliński

Dokumentacja zdjęciowa:

- ***Wszystkie zdjęcia:*** autor
- ***Herb Kazimierza Dolnego*** – źródło: Domena publiczna, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=906978>

Źródła internetowe (linki):

- ***Kazimierze Dolny i jego atrakcje***
 1. <http://www.kazimierz-dolny.pl/turystyka/historia>
 2. <https://www.polskieszlaki.pl/bulwar-nadwislanski-w-kazimierzu-dolnym.htm>
 3. <http://www.e-kazimierz.com.pl/atracje/rynek.html>
 4. <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/31969,kazimierz-dolny-zabytkowa-studnia.html>
 5. <https://kazimierzdolny24.pl/miasto/historia/kamienica-gdanska/>
 6. https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_farny_%C5%9Bw._Jana_Chrzyciela_i_%C5%9Bw._Bart%C5%82omieja_w_Kazimierzu_Dolnym
 7. <https://www.kazimierzdolny.pl/news/dzwonnica-w-nowej-rolu/36311.html>
 8. <http://www.zabytkikazimierzdolny.pl/historia/zamek.html>
 9. <http://www.zabytkikazimierzdolny.pl/historia/wieza-95.html>
 10. <https://kazimierzdolny24.pl/warto-zobaczyc/punkty-widokowe/gora-trzech-krzyzy/>
 11. http://www.kazimierz-dolny.pl/turystyka/zabytki_2/kosciol-p-w-sw-anny/kosciol-p-w-sw-anny-i-sw-ducha-w-kazimierzu-dolnym
 12. <https://www.kazimierzdolny.pl/zabytki/30046/>
 13. http://www.kazimierz-dolny.pl/turystyka/zabytki_2/klasztor-oo-reformatow
 14. <https://www.kazimierzdolny.pl/zabytki/30047/>
 15. <http://www.kazimierzdolny.info.pl/atracje/jatki-koszerne/>
 16. <https://www.kazimierzdolny.pl/zabytki/113/>
 17. <https://proszewycieczki.wordpress.com/2018/08/07/kazimierz-dolny-stara-chata/>
 18. https://www.kazimierzdolny.pl/news/najpiękniejszy_z_wawozow/7912.html
- ***Link do filmu na kanale YouTube pt. Wycieczka nr 70***
https://www.youtube.com/watch?v=pL_eiCnCijY